

P. 11.226

Cetatea Moldovei

Revistă săptămîină de probleme actuale, literatură și critică

DIRECTOR
G I O R G E P A S C U
PROFESOR LA UNIVERSITATEA DIN IAȘI

Anul 2

Duminică 12 Ianuar 1941

No. 2

S U M A R

- In luptă cu francmasoneria **GH. A. CUZA**
- Nu pot s-ajung (versuri) **GEORGE LESNEA**
- Sonete **D. FLOREA-RARIȘTE**
- Viața la Iași: Bojdeuca lui Creangă **G. C.**
- Note: Spiru Haret și Ungurii.—Leopold Spieglerul Jankului
Botez.—Lectorat german la Iași.—'Cetatea Moldovei'
la Iași.—Poșta Redacției **G. PASCU**

BIBLIOTECA 26.271
DOCUMENTARĂ
CRAIEA NEAMȚ

NUMĂRUL 10 LEI

IAȘI — INSTITUTUL ROMÎNESC DE ARTE GRAFICE «B R A W O» — 1941

941382

CETATEA MOLDOVEI

PUBLICAȚIE SĂPTĂMÎNALĂ

Autorizată de Cenzura militară, serviciul central, București
No. 537 din 24 Octomvre 1940.

Inscrisă în registrul publicațiilor a Trib. S. III Iași sub No.
789 din Oct. 1940.

ABONAMENTUL PE ANUL 1941

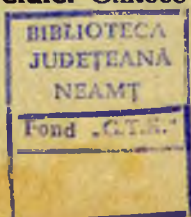
Pentru particulari, pe un an	lei 500
„ „ pe 6 luni	lei 250
Pentru instituții de orice fel	lei 1.000
Pentru sprijin, dela	lei 2.000

Pentru orice privește redacția și administrația, a se adresa D-lui **G. Pascu**, profesor universitar, Iași, strada Sărării No. 55.

Preut Valeriu Iordăchescu. Filosofea morală. Partea generală. Iași 1939. 8°, 160 pg. plus erată. — Cursul de morală profesat de autor la Facultatea de Teologie.

Shakespeare. Sonete traduse de *Gabriel Donna*. București (anul ?). 8, 39 pg.

Nicolai Stelian Beldie. Cîntece din Maramureș. Iași 1939. 8°, 75 pg.

In luptă cu francmasoneria

E atât de greu să vorbești despre tine! Și totuș sînt împrejurări în care ești constrins la această din urmă și neplăcută necesitate. Așa-i cazul meu. Și cer cu anticipație iertare cetitorului de a-l obliga să urmărească aici nu gîndul ci persoana mea.

Dar, văzîndu-mă introdus în aceste pagini, alături de alți profesori universitari, pe o listă francmasonică, sînt silit să aduc prezenta lămurire. Ea vine să se adauge și să pue un punct final tuturor celorlalte, făcute prin graiu și prin scris, dealungul anilor de luptă aprigă împotriva oculte.

Mă voiu opri la mențiunea *demis* care întovărășește numele meu, și numai al meu, în lista oficială publicată în 'Cetea Moldovei' 1941, No. 1. Căci *demis* însemnă *exclus*, și s-ar putea crede ceia ce n-a fost, și anume că, numai după înlăturarea mea din masonerie pentru cine știe ce fără de lege, am purces, din ură răzbunătoare, la acțiunea de răsturnare a organizației care mă ostracizase.

Dar mai înainte, țin să arăt cînd și cum am devenit mason, cit am fost în lojă, de ce am plecat din masonerie și care a fost activitatea mea de atunci și până astăzi, într-un interval de zece ani încheiați.

În preajma anului 1930, făcînd abstracție de ramura lor bastardă cu numele *Rotary-Club*, ființau în România trei organizații masonice distincte: 1) *B'nei Brith* (Frații Legămîntului), organizație pur jidovească, fiind una din sucursalele Cahalului. 2) *Marele Orient Român*, cea mai veche din toate lojele noastre, avîndu-și capitolul la *Paris, Rue Cadet 18*, și îmbrățișînd

lojele Marelui Orient Francez din România precum și lojele germane, ungurești și americane din Transilvania. Ea cuprindea un mare număr de jidani, păstrând ideologia umanitaristă a drepturilor omului moștenită de la Revoluția Franceză din 1789. 3) Însfîșit *Marea Lojă Națională*, a ritului scoțian perfect și acceptat, care se pretindea, așa cum o arată și numele, ca o masonerie aparte, cu un caracter creștin și național, avînd o conducere locală la București, sub denumirea de *Marele Consiliu al gradului 33*.

La Iași existau, încă din veacul trecut, cele două dintîi, cea iudaică și cea iudizantă. A treia, cea «națională», a luat ființă deabia în anul 1926, sub denumirea de *Loja Dimitrie Cantemir*, fiind pusă sub conducerea D-lui *Mihai Sadoveanu*. În scurtă vreme, și mai ales după fuzionarea *Lojei Naționale* cu *Marea Lojă Simbolică* realizată în anul 1930, organizația ieșană ia un avînt neașteptat. Loja 'Dimitrie Cantemir' devine matrice și tutelează două loje nou înființate, *Vasile Alecsandri* și *Zorile*, iar D-l *Mihai Sadoveanu*, *mare venerabil de scaun*, exercită în curînd înalta sa jurisdicție peste alte șezeci de loje care apar ca ciupercile pe tot întinsul Moldovei, Basarabiei și Bucovinei.

În toamna anului 1929, într-o sară, după terminarea cursului, m-am întîlnit în sala consiliului profesoral al Facultății noastre de Drept, cu un distins jurist și mai vristnic coleg, D-l *Eugen Herovanu*. Vorbeam, între altele, despre enormele greutăți de tot felul ridicate în calea mișcării naționaliste din țară și de mijloacele care i-ar putea asigura izbînda. D-sa atunci îmi spuse:

— Să nu vă închipuiți că veți putea dărâma cu ușurință iudaismul. El este tare nu numai prin capitalul imens de care dispune, dar mai ales prin organizația lui internațională și ocultă. Brațul său de atac și apărare este *Marele Orient de Franța*, care în momentul de față este extrem de puternic la noi. Iudaismul nu va fi învins decît prin propriile lui arme. La ocultă, să se răspundă cu altă ocultă. La organizația lui internațională, cu o organizație extinsă peste lumea întreagă... Iar în concluzie, D-sa propune intrarea mea în *Loja Națională*, exclusiv creștină și romînească, ale cărei ședințe sînt străjuite de crucea lui Dumnezeu și tricolorul țării, și care lucrează pentru propășirea spiritului național.

Cunoșteam pe D-l E. Herovanu și l-am apreciat întotdeauna ca pe un om cinstit și de perfectă bună credință. Deși știeam în trăsături generale ce este masoneria și care îi sînt scopurile disolvante, m-a impresionat deosebirea făcută de D-sa între *Marea Lojă Națională* și *Marele Orient*, precum și adversitatea masoneriei naționale contra celeilalte, internațională și iudaizată.

Ultimele îndoeli și reticențe s-au topit cînd am aflat numele masonilor ieșeni, aparținînd celor mai onorabili și cunoscuți fruntași din toate domeniile de activitate: ofițeri superiori, magistrați, profesori universitari, medici, ingineri, etc. Nu bănuiam că și ei, cași interlocutorul meu, erau niște bieți vizionari înșelați de aparențe, prinși ca gizele în păinjenisul oculte în care trebuiam să cad și eu.

Și am acceptat propunerea. Am acceptat-o numai fiindcă am crezut că voi putea ajuta și pe acest tărîm cauza căreia îmi închinaseam cei mai frumoși ani ai tinereții. Pentru mine masoneria n-a fost o trambulină de lesnicioasă parvenire. Nu urmăream niciun scop personal, nicio ambiție. Cariera mi-o statornicisem chiar în acea vară prin concursul de docență care îmi adusese definitivarea de conferențiar universitar, iar situația materială, înfloritoare, îmi dădea independența atitudinilor.

La cîteva zile după aceea, am intrat în *Loja Vasile Alecsandri*, prezidată de defunctul Dr. *Titel Mîrzescu*. Era în iarna lui 1929. Ședințele se țineau pe atunci într-o casă cu chirie din strada Păcurari. În 1930, primăvara, lojele și-au mutat calabalicul ritual în proprietatea din strada Sf. Atanasie, achiziționată din cotizația tuturor membrilor care au fost supuși atunci la o singeroasă și arbitrară contribuție. Din acel moment ședințele (*ținutele*, în limbaj masonic), au adunat la un loc toate cele trei loje, cea ce nu se putea realiza în vechea locuință din cauza lipsei de spațiu.

Am participat la aceste ședinți nocturne de vreo zece ori, rărînd tot mai mult vizitele mele. Locuiam afară din oraș și nu putem înlîrzia prea mult. Pe de altă parte nu mi-a trebuit mult pentru a mă edifica asupra activității *Marei Loje Naționale* care, de fapt, nu se deosebea întru nimic de *Marele Orient*. Antinomia dintre ele stătea doar numai pe terenul rivalității și suveranității politice.

E drept că pe vremea aceia în Loja din Iași nu existau jidani. Dar într-o zi ne-a vizitat un oaspe «distins» din Ardeal, pare-mi-se din Tîrgul Mureșului. El ne fusese recomandat nobil maghiar, dar purta stigmatul degenerescenței Israelului. Și acestui jidănaș pîstruiat i s-au făcut onorurile *boltei de oțel*, la care au dreptul numai gradele înalte, începînd cu al 18-lea, al Cavalerului de Roza-Cruce.

Altă dată, cînd D-l profesor *Dan Bădărău* ne vorbea — vezi bine — despre *perfectiunea eului masonic*, unul din frați s-a văzut aspru dojenit de *venerabilul Sadoveanu* pentru că-și îngăduise să observe ridicolul unei asemenea exhibiții, atunci cînd granițele și sufletul neamului erau amenințate, D-l Sadoveanu precizînd că «politică în lojă nu se face».

Un alt profesor universitar, D-l *Const. Motăș*, care ne adusesese într-o sară toate borcanele laboratorului D-sale pentru a ne arăta pe coada mormolocilor din spirt evoluția biologicului, s-a supărat Dunăre pe mine fiindcă zeflemisise docta D-sale marfă, apostrofîndu-mă: 'Pe D-ta nu te interesează decît drapelul *dumitale* tricolor'. Așa dar tricolorul țării era numai al meu și nicidecum al celorlalți masoni!

În Loja Națională nu puteau vibra sentimentele naționaliste. În schimb, ascultam expuneri anoste de cursuri serale pentru adulți, în ședințe unde drapelul țării era hulit și unde jidanii pătrundeau cînd voiau!

În aceiaș primăvară, ducîndu-mă la Birlad pentru un proces, am fost rugat de D-l Sadoveanu să pregătesc trecerea lojei birlădene de sub conducerea colonelului *C. Botteanu*, dela M. O. la M. L. N. În întîrvederea pe care am avut-o cu Botteanu, i-am cerut eliminarea jidanilor din loja sa, ca o condiție *sine qua non*. Aflînd de inițiativa mea, venerabilul Sadoveanu și-a ieșit din fire: 'Nu trebuia să faci asta. Pentru noi, atît creștinii cît și evreii ne sînt frați, fără deosebire!'

Măsura era acuma plină. Mă săturasem de atîta duplicitate. Chiar în sara aceia am cerut D-lui Sadoveanu o întîlnire cu scopul unei clarificări între noi. A doua zi, la viea D-sale dela Copou, am avut o lungă discuție, în care ne-am fixat definitiv pozițiile respective.

Pentru D-sa problema jidovească era inexistentă: Jidanul este mai înainte de toate om și, ca atare, frate de bucurii și

suferință. În stilul celui mai avântat panteism Fichtean, D-sa mi-a arătat că toți oamenii sînt egali, fiind cu toți zidirile lui Dumnezeu (celește *Marele Arhitect al Universului*); că mugurul plin de sevă al primăverii, sau ciocîrliea sulîindu-și trilarile în senin, și chiar jivina din întunecoasele vîgăuni ale codrilor, îi sînt deopotrivă de scumpe fiindcă în ele sălășluște creația divină.

Ceia ce nu împiedică, i-am răspuns eu, ca în goane bine organizate să vînați sălbătăciunile codrilor, numai din pasiunea de a ucide. Noi, dacă hăituim jidanul, nu o facem din patimă vinătorească, ci pentru a ne salva neamul. Lui și numai lui îi datorim sprijin și ocrotire.

La plecare, i-am amintit că jurămîntul depus pe altarul dă-tinei național-creștine, îmi interzice să mai rămîn o clipă într-o organizație cu aspirații diametral opuse idealurilor mele; dar că nu înțeleg să mă refugiez în pasivitate și tăcere și că voiu purcede lupta de exterminare a masoneriei, prin toate mijloacele ce-mi vor sta la îndemînă. Și după mai puțin de un an, ne-am despărțit pentru totdeauna, deși păstrez și astăzi întreaga mea admirație literară neîntrecutului prozator moldovan care este D-l Sadoveanu.

Plecarea mea a avut darul să dezmeticească mulți dintre naivii hrubelor. În primul rînd s-au îndepărtat militarii. Unui ofițer mason îi atrăgeam atenția: Mine dacă în luptele de stradă vei fi nevoit să tragi asupra noastră, a naționaliștilor, nu te vom socoti ca reprezentant al ordinii de stat, ci al ordinului masonic. Și el a înțeles. Și în curînd toți ceilalți camarazi au înțeles și ei incompatibilitatea dintre uniforma soldatului și șorțul ritual. După militari, au plecat fruntașii vieții civile, mai ales după ce D-l Sadoveanu a închinat lojele moldovenești Marelui Orient din Paris, ca o consecință a celei cu D-l *Jean Pangal* și a excluderii sale din obediența Marelui Consiliu de 33.

În ce mă privește, dela 1930 și până astăzi m-am străduît să-mi realizez făgăduința și am luptat din greu pentru a precipita prăbușirea sectei. Am luptat fără de ură, fără de patimă, numai pentru a-mi sluji convingerile și pentru a-mi ajuta țara și neamul.

În anul 1931, pătrund pentru întâiaș dată în Parlament, ca deputat de opoziție, după o aprigă campanie electorală, în care am avut să înfrunt dispozițiile secrete ale celui mai mason gu-

vern din cîte le-am avut. Căci în guvernul Iorga, peste capul preşedintelui de consiliu care, după propria sa declaraţie, *el nu era el*, stăpînirea efectivă o avea D-l *C. Argetolianu*, unul dintre cei trei conducători ai *Marei Loje Naţionale*.

Cum s-au terminat discuţiile la validări, am anunţat în Cameră o interpelare în chestia francmasoneriei. Atunci, D-l Jean Pangal, al doilea mare şef al Lojei, şi pe vremea aceia subsecretar de stat la interne, vine la mine cu intenţia de a mă face să renunţ la ea : — 'Înţeleg să fii supărat pe Sadoveanu care nu te-a apreciat îndeajuns şi te-a lasat să vegezezi în primul grad al iniţierii, dar lucrurile se pot repara. Vino aici la Bucureşti unde te ridicăm imediat la supremul grad 33'.

Am rămas încremenit. Aşa dar D-l Sadoveanu, neputînd probabil justifica centrului plecarea mea, o pusese pur şi simplu pe sama unor veleităţi nesatisfăcute. La toate m-aş fi aşteptat, la asta însă nu l-am răspuns D-lui Pangal că nu am avut niciodată ambiţii şi cu atît mai puţin nu le-am avut acolo ; că, în consecinţă, nu considerente egoiste îmi determină acţiunea întreprinsă. La cîteva zile după aceia, m-am ridicat la tribună, cerînd desfiinţarea francmasoneriei ca societate secretă care trăeşte în adîncimile hrubelor şi periclitează printr-o permanentă conspiraţie existenţa statului.

Aşa a început campania mea împotriva Lojelor, supt un guvern masonic ale cărui abuzuri vor rămînea de pomină în istoria democraţiei noastre.

În acelaş Parlament, alături de profesorul *I. Cătuneanu*, am îndemnat şi sprijinit interpelarea antimasonică a D-rului *Vasile Trifu*, pe atunci deputat al *LANC*-ului, căci conspiraţia lojelor reuşise să amîne dezvoltarea ei din săptămînă-n săptămînă. În urma repetatelor noastre insistenţe, la care s-au adăugat şi alţi deputaţi ai majorităţii, în special preuţii, Dr. Trifu şi-a rostit în sfîrşit cuvîntarea. Impresia în Cameră a fost atît de profundă, încît guvernul domnilor Argetoianu şi Pangal şi-a văzut existenţa serios ameninţată. De aceia Cătuneanu şi cu mine, care ne asociasem la interpelare, n-am mai reuşit să aducem şi observaţiile noastre complementare.

Dar piatra fusese aruncată. Problema, din încînta Camerei se revărsase peste tot întinsul ţării, stîrnind un interes extraordinar în toate păturile socialităţii romîneşti.

În anul următor, 1932, am fost solicitat de studențimea bucureșteană să țin acolo o conferință asupra aceluiaș subiect. Am vorbit la Asociația Studenților în Medicină despre «Mistica Adonhiramică», în fața unei săli arhipline și entuziaste. Aceasta a fost prima mea conferință antimasonică, urmată apoi de altele, în toate colțurile țării.

Pe de altă parte prin presă, și mai ales prin ziarul oficios al *Lanc*-ului, Apărarea Națională, al cărui director eram, am semnat o serie de articole, unde mă ocupam exclusiv de frații lojelor, denunțându-le practicile întunecoase și năravurile iudai-zante.

Activitatea anului 1933 am început-o la Iași cu o manifestare. În luna Ianuar fusese convocat în Sala Sidoli un mare meeting antirevizionist, sub înalta președenție a Mitropolitului *Plimen*. Venise și delegați din București. Pe scenă, luase loc rectorul universității, decanii facultăților, președintele studențimii, reprezentanții partidelor politice și subsemnatul. Întrunirea decurgea în liniște, deși atmosfera era încărcată pentru faptul că printre oratori se strecurase și câțiva masoni și se zvonise că va participa și D-l *Mihai Sadoveanu*. Iar când D-l *Dan Bădărău*, mason notoriu, a pășit la cuvânt ca *președinte al Uniunii Ofițerilor de rezervă*, sala întreagă, dar în special studențimea, a izbucnit în clocote protestatate, cerînd Mitropolitului să înlăture pe cuvîntător. Intervenția mea de ultima clipă l-a făcut pe D-l Bădărău să se retragă și din ziua aceea am mai adăugat un dușman la tabloul atît de bogat al adversității! Într-o polemică ulterioară, ziarul 'Curentul Studențesc' din Iași cu data de 10 Fevr. 1933 comentează astfel întimplarea :

Printre oratorii care s-au perindat la acea tribună, a fost și D-l Dan Bădărău, profesor universitar, mason și președinte la Uniunii Ofițerilor de Rezervă din Iași.

Sala a fost ostilă tuturor vorbitorilor și entuziast aprobativă față de D-l prof. Gh. Cuza, nelăsînd pe Dan Bădărău să vorbească în numele Uniunii. Căci se punea acolo o teză a fruntariilor, la un meeting antirevizionist, știindu-se bine că masoneria este tocmai negația acesteia și pentru dispariția tuturor granițelor.

Am fost surprîns, în plină desfășurare a luptei, de evenimentele din 1933: Căderea neașteptată a guvernului național-

țărănist; alegerile liberale și deschiderea noilor corpuri legiuitoare din toamnă. Apoi, împușcarea lui *Duca*, guvernul de trei zile al Dr. *C. Angelescu* și, însfirșit, guvernarea *Tătăărăscu*.

După anul nou, Camerele și-au reluat activitatea într-o atmosferă de panică și generală îngrijorare. Supt imperiul groazei, guvernul *Tătăărăscu* prezintă parlamentului două legi de înfrînare a organizațiilor naționaliste: *Legea Stării de Asediu* din Mart și *Legea Apărării Statului* din April 1934.

Aceasta din urmă, în articolul 1, sancționa organizațiile paramilitare, vizînd direct mișcarea legionară și cuzismul. Dar în proiectul inițial prezentat Senatului, articolul 13 suprima și existența societăților secrete, deci a masoneriei. Interdicția dispăruse însă, în mod misterios, din proiectul adus în discuția Camerei.

Pentru aceste două motive, hotărisem în sfatul nostru parlamentar să combatem legea și să votăm împotriva ei. Iar ca purtător de cuvînt al *Lanc*-ului fusese desemnat profesorul dela Universitatea din Cluj, *I. Cătuneanu*, unul din străluciții fruntași ai mișcării cuziste, și un adînc cunoscător al problemelor masonice.

De acele zile de frămîntare parlamentară îmi sînt legate cele mai dureroase amintiri. Era înainte de Paști. Intrasem în săptămîna patimilor. Dezbaterile Camerei decurgeau într-un ritm precipitat, în vederea închiderii sesiunii de primăvară. În Miercurea Mare, ședința ajunsese aproape de sfîrșit, fiind orele opt sara. Dar profesorul *Cătuneanu* nu vorbise încă. Văzînd că și de astă dată se utilizează vechiul procedeu al eliminării și că oratorul *Ligii* riscă să nu mai aibă cuvîntul, l-am obligat pe *D-l Victor Antonescu*, care se afla pe banca ministerială, să dea ascultare reprezentantului cuzist. Numai așa a izbutit profesorul *Cătuneanu* să se sue la tribună. În această ședință tîrzie de închidere, cu pupitrele goale și lampadarele pe jumătate stînse, a prins să răsune luminoasa expunere a profesorului, ca un strigăt de apostol în pustiu.

După considerațiile generale ale preambulului și enunțarea principială, orele fiind prea întîrziate, Președintele a făcut apel la noi pentru a amîna discuția pe a doua zi, la orele 8 dimineață, urmînd ca în aceiaș zi să se citească și mesajul de închidere a Corpurilor Legiuitoare. Am acceptat, căci amînarea însemna o ședință nouă, cu un număr sporit de ascultători și

aveam tot interesul ca punctul nostru de vedere să fie auzit de cit mai mulți parlamentari.

La ora fixată eram fiecare la posturile noastre ; D-l V. Antonescu pe banca ministerială, iar în pupitre numeroși deputați din majoritate și opoziție. Dintre noi lipsea unul singur și cel mai așteptat, lipsea profesorul Cătuneanu. Președintele începuse a-și arăta impaciența. Am cerut o amânare de jumătate de oră ca să-l putem găsi pe cel absent. Intre timp, aflăm prin telefon că profesorul e grav bolnav, la hotel, și că nu poate părăsi patul, lovit în timpul nopții de o congestie cerebrală.

Consternarea a fost unanimă ! Prea era impresionantă coincidența ca să nu ne gândim la otrăvire, la suprimarea lașă, *more iudaico*, a adversarului temut. Nu aveam însă timp pentru reflecții și comentarii. Deși profund îndurerăți de lovitura năpraznică, trebuia să luăm o decizie pentru a afirma interesele și directivele acțiunii noastre. Și așa m-am hotărât în Joia patimilor să iau locul camaradului căzut pe frontul datoriei și să completez expunerea lui Cătuneanu printr-o improvizație¹).

Am arătat atunci Camerei bănuiala gravă pe care o aveam cu toții că profesorul Cătuneanu fusese doborât de o mină criminală, pentru a interzice adevărului să pătrundă în lumea tuturor turpitudinilor și conspirațiilor :

Este surprinzător că de cîte ori se aduce în discuție organizația tălmăcită a masoneriei și oculta ei stăpînire, această chestiune este subtilizată sau înlăturată. De aceea eu îmi permit să cred că lipsa dela ședința de astăzi a D-lui profesor Cătuneanu, a cărui expunere ajunsese tocmai pe pragul fatalei probleme, nu se datorește unei împrejurări normale și că la înlăturarea dela tribună a oratorului antimasonic a prezidat o scelerată manoperă de întuneric.

D-l G. Bogdan-Duică : Unde este acum ?

D-l G. A. Cuza : Este bolnav, la hotel ; nu mai poate articula niciun cuvînt, deși asară cînd ne-am despărțit era perfect sănătos.

D-l G. Bogdan-Duică : Lucrul este suspect (p. 27).

Așa dar, nu mai putea fi vorba de o închipuire a noastră, cînd un om de autoritatea profesorului *Bogdan-Duică*, unul din fruntașii majorității liberale, își arăta astfel îndoelile. De fapt

1) Cuvîntarea este publicată în 'Monitorul Oficial', III, ședința Camerei dela 5 April 1934, și a fost extrasă apoi în broșură sub titlul *Naționalismul Cuzist și Democrația Iudeo-Masonică* (București, Impr. Centr. 1935). Din ea fac citațiile de mai jos.

profesorul Cătuneanu nu s-a mai ridicat după accident și la scurtă vreme după aceea a închis ochii pentru totdeauna.

În decursul cuvîntării mele am căutat să demonstrez guvernului și Camerei că nu organizațiile descoperite sînt periculoase, ci dimpotrivă cele trăitoare în umbră, care macină instituțiile fundamentale ale statului pe nevăzute, așa cum sapă apele subterane temeliea edificiilor :

Francmasoneria reprezintă un pericol de fiecare clipă pentru așezarea națională a statului, tinzînd la dărămarea fruntariilor și la răsturnarea actualei stări de lucruri dinlăuntru, pentru a pune în loc politica haotică a intereselor internaționale și iudaice (p. 17).

Ea tinde să sfărîme catapetezmele bisericilor pentru a proclama stăpînirea templelor iudaizante și imorale, desnaționalizante și insultătoare, a tradițiilor legate de altarele strămoșești. De fapt, prin dărămarea bisericii și credinții creștine, ea urmărește însuș distrugerea statelor naționale (p. 24).

Dar ea mai urmărește și desființarea altei «prejudecăți», și anume prejudecata națională a granițelor. Francmasoneria este profund internațională. Prin spiritualitatea și organizația ei, ea nu recunoaște statele naționale, căci familia masonică este mapamondică, îmbrățișînd pe toți inițiații deopotrivă. Ea nu admite distincții decît numai între diferitele grade ierarhice (p. 25).

În cadrul acestei cuvîntări, în care se aduceau accente atît de vehemente împotriva sectei, cel care vorbea a declarat, așa cum declarase și cu doi ani mai înainte tot dela tribuna Camerei, că el a fost mason, deși lucrul nu mai era necesar, fiind de domeniul public :

...Domnilor, am fost în masonerie, unde am rătăcit vremelnice cîteva luni.

D-l I. Hudiță : Te-ai supus ritualului ?

D-l G. A. Cuza : Nu m-am supus ritualului, și față de sugestiile ce mi se dădeau acolo, mi-am păstrat toate rezervele. Iar cînd mi-am dat samă că, între loja așa zisă națională și celelalte masonerii nu există nicio deosebire conceptuală, atunci am plecat. Această plecare a mea a fost determinată în primul rînd din clipa cînd am aflat că loja națională are și ea jidani ei, ca toate celelalte. În organizația dela Iași nu erau jidani, dar loja națională din București număra 140 de jidani, care au plătit la inițiere 20 până la 60 mii de lei, și care prin fondurile lor susțin edificiul acestei masonerii...

D-l Sever Pașchevici : D-le Cuza, D-ta cînd ai intrat în masonerie nu știai că acolo sînt și evrei ?

D-l G. A. Cuza : Cînd mi s-a vorbit de masonerie, mi s-a spus : masoneria noastră înțelege să-și păstreze caracterul ei național, independent de masoneria universală, și ea luptă pe terenul ocult împotriva iudaismului în-cuibat în loja Marelui Orient (p. 21).

Domnilor, prin mirajul naționalismului am căzut victimă pentru o clipă, eu ca și atîția alții, până am ajuns să mă conving că atît Loja Națională cît și Marele Orient sînt un singur vad cu apă mociroasă, amîndouă urmărind nimicirea acelorași tradiții sacre pe care se sprijină popoarele (p. 22).

Țin să adaug că eu nu am fost decît în gradul întăiu al uceniciei, și că toate cunoștințele pe care le am în această privință au fost culese din cărți cercetate ulterior, cărți din care mi-am însușit adevărata inițiere, și care au făcut din mine un dușman ireductibil al masoneriei, căci altfel numai dela gradul 18 încep a fi se dezvălui scopurile ei ascunse... (p. 23).

Poate am stăruit cam mult asupra acestor reminiscențe parlamentare. Dar în ele vibrează nu numai scumpa și neștearsa amintire dată marelui luptător naționalist, astăzi dispărut, Cătuneanu, ci mărturisesc mai ales primul atac de front contra lojelor, spre a se ști că acolo, în Parlamentul Romîniei mari dintre anii 1931 și 1934, a fost zidită piatra de temelie a edificiului care a înăbușit viața tiritoare și conspirativă a Marelui arhitect Hiram.

Lupta începută în Cameră am continuat-o neînterupt răspîndindu-mi convingerile în toate direcțiile și prin toate mijloacele, cu un răsunset tot mai mare în masele populare.

În toamna anului 1934 am publicat în 'Revista Critică' a profesorului *George Pascu* (an. 8, nr. 4, Oct.-Dec. 1934) un studiu despre *Francmasoneria în Germania*, fiind doar un capitol dintr-o *Istorie a Francmasoneriei Mondiale*, pe care din nefericire n-am putut-o termina. Studiul publicat și în broșură separată în 3000 de exemplare (*Francmasoneria în Germania*, Iași 1935), a cunoscut un răsunător succes de librărie, ediția fiind epuizată în mai puțin de șese luni. (Păstrez încă și acuma repetatele comenzi ale librăriei 'Cartea Romînească' din București).

În 1934 și 1935 am intensificat conferințele antimasonice, la început singur, apoi în tovărășia prof. univ. *G. Pascu*, directorul acestei reviste, și un înverșunat dușman al hrubelor. N-a fost oraș mai însemnat din țară, unde să nu fi răsunit strigătul nostru de alarmă. În Ardeal cași în Banat, în Oltenia, Muntenia și Dobrogea, în Moldova întregită,—pretutindeni eram primiți cu cel mai viu interes și cele mai călduroase manifestații.

Așa, la Turnul Severin, la banchetul care a urmat după conferința ținută acolo la 26 Ianuar 1936, D-l Teodor Costescu, președintele Universității libere și fondatorul Palatului Cultural, zicea :

...D-l George Cuza are marele merit că, paralel cu preocupările D-sale de fiecare zi, împărtășește și marelui public pericolul permanent ce-l constituie pentru toate țările în general, dar pentru România în special, plaga nenorocită a masoneriei, acest butoiu cu pulbere, care, după cum am văzut din luminoasa D-sale conferință, a fost așezat la temeliea statului nostru, cotropind, spre nenorocirea noastră, o serie de minți luminate, o serie de oameni care au avut sau poate vor avea posturi de răspundere în conducerea țării și a neamului...

În numele Palatului cultural vă rog să primiți expresiunea mulțumirilor noastre pentru atât de documentata Dvs. conferință și, urmînd tradiției acestei instituțiuni, vă rog ca în viitoarea sesiune să ne faceți cinstea de a reveni.

N-au lipsit desigur nici incidente mai mult sau mai puțin hazlii. Așa, la Cernăuți, după un strălucit succes în sala arhiplină a Teatrului Național, G. Pascu se pomenește între culise cu un domn Dr. *Pauliuc-Burlă*, care se recomandă cumnat al D-lui *I. Nistor*, fost ministru al Bucovinei, și, pe-un ton foarte agitat, contestă că D-l Nistor ar fi mason. G. Pascu i-a răspuns că ar primi bucuros o clarificare din partea D-lui Nistor pentru a o da publicității. Evident, dezmințirea n-a mai venit nici până astăzi pentru binecuvîntatul motiv că D-l Nistor era într-adevăr mason, cum rezultă din lista oficială publicată în numărul trecut al revistei.

La Tecuciu D-l *V. Beldie*, șeful țărăniștilor locali, a căutat să schițeze o întrerupere, dar spre... nenorocul D-sale!

La Roman, unde am fost împreună cu G. Pascu, la 12 Ianuar 1935, după terminarea conferinței mă pomenesc cu o misterioasă din care citez finalul ca o mostră de inteligență masonică :

Și atunci, cînd aceste sînt așa de frumoase preceptele, cum noi masoni, vă vom crede pe d-v răuvoitori omenirei care nu faceți decît vrajbă în lumea profană și vă agățați de această umilă asociațiune care dăinuiește de cînd există lumea și în toate popoarele. Chiar azi toți oamenii mari ai Lumii sînt fracmasoni (sic, frac.) și de aceia se ajunge la unitatea universală (12 Ianuarie 1935).

Iar noi continuăm neobosiți calea muncii noastre pentru a face ca *umila asociațiune* să nu mai dăinuiască pre cit a dăinuit. Truda a fost imensă. La un moment dat nu mai știam cum să ne împărțim zilele de sărbătoare și Duminicile pentru a putea răspunde chemărilor insistente ce ne veneau de pretutindeni.

Firește, francmasonii din orașele unde anunțam conferințe antimasonice căutau, prin calomnii și amenințări, să le zădărnî-

cească, cum a fost la Constanța. Totuș efectul conferenței a fost extraordinar. În schimb, venind să vorbească după noi la Huși și la Botoșani, D-l M. Sadoveanu s-a văzut în imposibilitate să-și dezvolte conferința anunțată despre Ștefan cel Mare,—ceia ce însemna începutul lichidării francmasoneriei în Moldova.

Pe măsură ce publicul aprecia tot mai călduros demascarea oculte, creștea veninul răzbunător al fraților amenințați în existența lor subversivă.

Încă dela 1930, am fost *pus în adormire*, termen tehnic al inițiaților pentru a desemna pe cei excluși din cauză de îndisciplină față de capitol. Nu mult în urmă am aflat că adormirea s-a preschimbat în osînda desființării, conform percepțelor ordinului și cu tot aparatul simbolic utilizat în asemenea împrejurări.

Nu degeaba există în masonerie un grad special, al 30-lea, așa numitul *Cavaler Cadoș*, de cea mai autentică origină israelită, *Cadoș* însemnînd *sfințit* pe jidovește. Cavalerul cu pricina nu are în atribuțiile sale numai însărcinarea de a *iniția practica emancipării*, ceia ce s-ar traduce cu sălbatica agresiune împotriva religiei creștine.

La învestirea lui se utilizează un ritual special cuprinzînd următorul dialog : — Mai cauți ceva ? — Da, răzbunare ! — De ce ești tu Cadoș ? — Pentru a distruge prin toate mijloacele, fără încetare nici pace, toată nedreptatea și oprimarea !... Căci gradul Cadoș este, mai presus de orice, *gradul răzbunării*. El îndeplinește, în lojă, lugubrul oficiu al arderii unei păpuși de ceară purtînd coroana regească și înfățișînd pe regele Franței *Filip-cel-Frumos*, cel care a desființat, în anul 1307, *Ordinul Templ-erilor*. Tot el are datoria de a purta în ghiată semnul crucii ca o batjocură și o negație permanentă adusă iertării creștine. Și lui îi revin actele de execuție decretate de lojă, dacă nu efectiv, cel puțin simbolic, împotriva dușmanilor sau trădătorilor sectei.

Subsemnatul care a încălcat legea tăcerii masonice și a lovit fără cruțare și fără preget în *Frăția Intunericului*, se pare că a dobîndit onoarea arderii în efigie, blăstămul ostracizării și atingerea gladiului răzbunător al cavalerului Cadoș.

An de an, zi de zi, am înfruntat în cariera cit și în acțiunea mea politică, uneltirea neîndurătoare a hrubelor. M-au fulgerat atacuri nedrepte și am fost murdărit de noroiul calomniei

și injuriilor ; mi s-au smuls de alături camarazii și mi-au fost îndepărtați prietinii cei mai buni. Peste tot, aceiaș mină nevăzută dărâma peste noapte zidirea trudnică a zilei, sămănînd în calea luptei numai prăpastii, și în vadul năzuinților ideale, numai zăgazuri.

Iată cum trebuie să fie înțeleasă *demiterea* sau, mai bine zis, *osîndirea* mea. Am fost *demis* pentru a fi denunțat spelunca tăinuitelor conspirații, pentru a fi înfierat pontifii adonhiramici, pentru a fi dus o campanie fără cruțare întru nimicirea celei mai sclerate arme din arsenalul iudaic.

Și iată de ce mă mîndresc cu această *demitere* și o doresc tuturor acelor care n-au avut încă temeritatea abjurațiilor publice și recunoașterea unei erori care numai în asemenea condiții te despovărează de păcatul crimei împotriva neamului.

Gh. A. Cuza

Nu pot s-ajung...

Nu pot s-ajung la tine, Doamne !
Dar știu c-auzi cum gem, cum plîng,
Cum fără primăveri și toamne
Eu supt lumina ta mă stîng.

Zadarnic mă străpunge fierul,
Zadarnic prind a mă certa,
Că nu mi-i dat ca să văd cerul
Prin gaura din palma ta.

Stînd supt vifornița răscrucii,
Nu știu cu sufletul meu ce-i:
Sînt hoțul cel din dreapta crucii
Sau hoțul cel din stînga ei.

George Lesnea

A fost cîndva

A fost cîndva, demult, ca niciodată,
Un vis amar... Ce chinuri și ce pară!...
Ci nu-mi luați în nume de ocară,
Dac-am iubit și eu cîndva o fată...

A fost demult, într-un amurg de vară,
Cu zumzet lin... cu holdă legănată
Și cu potop de lacrimă curată,
Stropind iubirea tristă, să nu moară...

A fost apoi... Dar haideți mai aproape,
Ca să vă spun ce-a fost... veniți cu mine!
Aduceți vin și-aduceți lăutarii :

În fund de crîșmă vreau ca să mă -ngroape,
Și-apoi am să desgrop, dintre ruine,
Comoara ce-am ascuns-o ca talharii...

Cotnar bătrîn...

Cotnar bătrîn, noroc și roadă bună
Și bine te-am găsit! Îți dai tu sama
Ce dor nepotolit mi-a fost de crama
În care-am stat pe vremuri împreună ?

Licoarea ta, curată ca arama,
Mă urmărește ne-ncetat și -mi sună
Și astăzi în urechi oftat de strună...
Mulți ani, Cotnar! De ți s-ar coace poama,

Că bună poamă ești! Noroc, firtate,
Să dee Dumnezeu ca păn- la toamnă
Să crești atît cît sufletul mă -ndeamnă

Să torn pe gît trei vieți și jumătate...
Hai, dă-ți pe față-arama, moș Cotnare,
Și varsă-te mai răpede -n pahare.

D. Florea-Rariște

Beție

Ce fel de vorbă-i asta : tura-vura ?
Eu beat, crîșmar? Dar ce stihii te-apucă ?
Nu vezi gîtlejul cum mi se usucă
Și cum se duc... dar ce să-mi bat eu gura?

Mai bine poruncește să-mi aducă
Trei căni de vin, — să nu greșești măsura !
Iar crîșmărița cea cu ochi ca mura
Să vie lingă mine!... Hai, Măriucă,

Hai toarnă vin și vin de-mi stă pe brață !
Aș vrea să fiu așa o -ntreagă viață...
Sînt beat... ba nu !... ba nu sînt beat deloc :

Eu sînt un fir de lut... un bob de humă ;
Durerea și tristeța mă zugrumă,
Și-atîta tot, crîșmare... Hai noroc !...

Secetă

Eu, cronicar Nicoară vel Pafnute,
Scriu, să rămîie -n veacuri spre știință :
Mîncatu-ne-a cumplită suferință
În anul una mie nouă sute

Și patruzeci... căci n-am aflat ființă,
În toată a ei fire și vîrtute,
Să nu fi ars de sete, pe -ntrecute,
În vremea de uscată nepriință,

Cînd mană grea s-a fost lăsat pe vie.
Mai scriu apoi, ca iarăș să se știe,
Că -n vremea asta ciungii și milogii

De setea noastră grea rîdeau cu toții,
Și -n neștiința lor rîdeau netoții,
Uscații, proștii și cu slăbănogii...

D. Florea-Rariște

Viața la Iași

Bojdeuca lui Creangă (*O controversă și o nedumerire*).— Ca deobicei, s-a prăznuit și în acest an memoria lui Ion Creangă în umila «bojdeucă» din mahalaua Țicăului, unde marele povestitor și-a petrecut cele din urmă clipe pămîntești, și de unde el a pornit spre drumul veșniciei acum 51 de ani în urmă.

Una din controversile dezbătute și în prezent este aceea privitoare la locul unde și-a dat Creangă obștescul sfîrșit. Unii susțin că în fața tutungeriei fratelui Zaheru din strada Goliea, unde l-a ajuns ultimul atac. Alții că ar fi răposat chiar în bojdeuca lui, adus în grabă cu trăsura acasă, el fiind încă în viață.

La prăznuirea din ajunul anului trecut, 1939, inițiatorii dinpreună cu un mare număr de admiratori se adunase la bojdeucă pentru comemorarea a jumătate de veac dela moartea lui Creangă. Era după terminarea slujbei. Intreaga asistență era strînsă în încăperea din dreapta, unde sînt păstrate cele cîteva relicve adunate acolo din grija pioasă a comitetului. Se vorbea cu reculegere, în șoapte. Un murmur ca de izvoare clătea prundul amintirilor. Și deodată apăru neașteptata întrebare: în ce loc anume a murit Creangă?

Nu voi uita precizările impresionante aduse atunci de un bătrîn țicăuan. El pretindea că acum cinzeci de ani, copil fiind și umblînd cu uratul în tovărășie altor, ar fi poposit, ca de obicei, și la bojdeuca lui Creangă, cunoscut în lumea celor mici ca un primitor de datină și dăruitor de pitaci noi. Înăuntrul lumina strălucitoare ca niciodată chema parecă pe colindători. Ei au împins porțița, dar n-au mai apucat să coboare povirnișul ogrăzii. În prag apăruse *Coana Tinca*, plîngînd cu hohote. Copiii au înțeles. Il știau mai demult pe *domnul Creangă* bolnav. Privind mai cu luare aminte, luminile, ce le părăsise dintru-ntăiu îm-

bietoare, jucau acuma în fereastă cu alternanțe de umbre. Era desigur pilpiitul luminărilor străjuind odihna de veci. Vestea s-a răspindit ca fulgerul. În acea noapte de ajun a anului 1889, Creangă își dăduse sufletul printre mahalagii lui dragi, acolo, în bojdeuca lui ocrotitoare și în brațele Tincăi Vartic, tovarășa neprețuită a zilelor bune dar mai ales a zilelor răle, din anii troeniți cu singurătate, mizerie și boală.

Ascultam aceste amintiri trezite din lumea neființii. Ele lunecau tot mai vii și invocatoare în spațiul strimt și înghețat al odăii. Vedeam înaintea ochilor năsăliea așezată în mijlocul încăperii, cuprinzând cu greu corpolența masivă a răposatului. Vedeam apoi dărămat perețele de vâlătuci din față pentru a face loc săcriului care, din cauza proporțiilor neobișnuite, nu încăpuse prin îngustimea ușii dinspre tindă.

Păcat că nu am reținut numele povestitorului. Poate că alții dintre cei prezenți își vor aduce aminte, odată cu mărturia, și de cel care o aducea. Informația este interesantă ca fiind venită dela un martur ocular, și deosebit de prețioasă pentru restabilirea adevărului morții lui Creangă. Căci se poate ca boala nemiloasă să-l fi doborât pe ulițele Iașului, dar ca el să fi închis ochii acasă, așa precum o afirmă bătrînul din Țicău.

Oricum, discuția în această privință rămîne deschisă, cași acea cu privire la anul cînd a văzut lumina zilei Nică a lui Ștefan a Petrii. Căci acum doi ani în urmă, se dezbătea în presă, cu bogăție de argumente și documente, o altă controversă în jurul nașterii lui Creangă. Dar nici aceia n-a fost definitiv soluționată.

Ce curioasă soartă! Deși humuleșteanul a închis ochii deabia acum cinzeci de ani, viața sa își leagă negurile între două îndoeli legate de premisele și finalul ei: *Cînd s-a născut și unde a murit* cel mai mare prozator moldovan?

Și fiindcă sîntem în lumea controverselor, să adăugăm acestei cronici o nedumerire.

Știm că bojdeuca a fost renovată pentru prima oară în anul 1918, din îndemnul și inițiativa personală a lui A. C. Cuza. D-sa, dimpreună cu regretatul profesor Corneliu Șumuleanu, alcătuește atunci un comitet din care făceau parte și cîțiva refugiați munteni, și adunînd sumele necesare, pune prima proptea renovatoare zidurilor gata să cadă. Cîțiva ani mai târziu,

în 1931, tot A. C. Cuza, deastădată alături de C. Meissner, înființează în acelaș scop un al doilea comitet, unde ultimii doi junimiști figurau ca președinți de onoare, iar D-l avocat C. Ceicovschi a fost ales președinte activ, calitate pe care a păstrat-o până astăzi. Ani întregi s-a zbatut acest comitet să salveze dela totala nimicire și să repue pe picioare locuința celui mai autentic moldovan dintre scriitorii moldoveni. Altfel, de mult birnele pe jumătate putrede dela ceardacul din dos s-ar fi prăbușit în groapa Țicăului și lutul păreților s-ar fi topit în țărână cum s-a topit lutul stăpînului lor. Astăzi poate cine știe ce monstruoasă arhitectonică și-ar fi ridicat modernismul stilului pe spulberările de moluz ale trecutului. Așa precum o preconizau cițiva zelatori, am fi avut un *Cămin Cultural Ion Creangă*, cu sală de bae, calorifer și *tout à l'égout*, dar dispărea pentru totdeauna mărturia autentică a bojdeucei Iașului de odinioară. Ea a fost salvată din ghiara inovatorilor și modernizanților, păstrîndu-și pe dinafară păreții scorjiți de bătrînețe, intrarea scundă și coperișul povîrnit, iar înlăuntru reveneala mucedă a tencuelilor și mireazma afinată a busuiocului dela icoane,—atmosferă intimă în care plutește nevăzută, totuș prezentă, umbra Tincăi, gospodina fără samăn și stăpîna veșnică pe lumea apusă a neuitatului povestitor.

A. C. Cuza a fost inițiatorul și neobositul îndrumător al acestei opere pioase, el care l-a cunoscut pe Creangă încă de copil, în casa bunicii sale; cu care a stat alături, după întoarcerea dela studiile din străinătate, în ședințele neuitate ale Junimei, și depe urma prietniei căruia a ramas unul din rarele documente fotografice ale lui Creangă.

Ca moldovan, ca ieșan, ca junimist și ca prietin, A. C. Cuza, alături de tovarășul de luptă naționalistă Corneliu Șumuleanu mai întăiu, de junimistul C. Meissner mai în urmă, și cu ajutorul de totdeauna al omului de bine care este D-l avocat Ceicovschi, a păstrat Iașului perla lui cea mai modestă, dar cea mai strălucitoare.

Și cu toate acestea, presa locală nu pomenește nimic de dînșii, uitînd că lor li se datorează originile unei prăznuiri care nu mai aparține clipei nici oamenilor, ci cugetului obștesc. Cu ocazia comemorării lui Creangă din acest an, ziarul 'Evenimentul' din 31 Dech. 1940, anunță solemnitatea tradițională dela

Bojdeucă, și dă lista «*întregului comitet*», comitet din care însă sînt exceptați tocmai cei care nu puteau, nu trebuiau, să lipsească: *A. C. Cuza, C. Meissner și C. Celcovski*. Omisiunea ne-a surprins dureros, căci știm că redactorii Evenimentului sînt mari admiratori ai trecutului acestui oraș, consacrîndu-i chiar o rubrică permanentă: *Iașul... cîndva, odată...*

Iaca de ce ne exprimăm aici nedumerirea: pentru ce această lacună? O scapare din vedere? Poate! Ea e totuș regretabilă. Căci închinarea adusă trecutului împlinește nu numai o cerință intimă sufletească. Ea cuprinde și o pilduitoare îndrumare. Marii dispăruți sînt organic și indisolubil legați de cei rămași în viață care i-au apropiat fizicește sau spiritualicește, cu prietinie sau admirație.

Acești urmași, din rîvna și entuziasmele lor cucernice, duc celor de mîni potirul prețioaselor amintiri. Și astfel se încolonează șirul nesfîrșit al generațiilor pe drumul propășirii neamului.

Ce învățătură vor culege cei de astăzi, cînd văd că toate jertfirile depe altarul trecutului sînt înegurate de uitare?

Se cuvine ca noi cel puțin să ne lepădăm de indiferența condamnată de altă dată. Ne pretindem doar prăznuitori ai gloriilor naționale! Și, dragă Doamne, deplîngem moartea nefericitului Eminescu și săvîrșirea lui Creangă în mizeria nesimțirii contemporane! Dacă dăm lui Dumnezeu cele cuvenite, să dăm și Cezarului ce i se cade,—Cezarului sau mai bine zis adevărului istoric.

G. C.

Alexandru Claudian. — Cercetări filosofice și sociologice. Iași 1935. 8°, 255 pg. — Colectivismul în filosofia lui Platon. Iași 1936. 8°, 106 pg. — Origina socială a filosofiei lui Comte. București 1936. 8°, 223 pg. — Cunoaștere și suflet. Iași 1940. 8°, 132 pg.

Ps.

Note

Spiru Haret și Ungurii

D-l Gh. Ungureanu, directorul Arhivelor Statului din Iași, a avut amabilitatea de a ne pune la dispoziție următoarea scrisoare, în posesiunea sa, a lui Spiru Haret către învățătorul V. Turcu din Slănic în jud. Bacău :

București, 1 Decembre 1905

Domnule învățător

Cele ce-mi arăți prin scrisoarea D-tale, le cunoșteam în mare parte, și de-aceia, pe cînd eram în guvern, luasem măsuri ca în satele locuite de Unguri să se afle numai învățătorii frunțași.

Imi pare rău că administrația actuală a cam pierdut din vedere lucrul acesta. Dar D-ta, care văd că-ți dai samă de gravitatea lucrurilor, continuă a-ți face datoria de bun Român în limita puterilor actuale, până ce mijloacele de acțiune vor putea fi lărgite și întărite.

Cît pentru laudele Ungurilor, să nu te îngrijască. Știi vorba bătrînească : Unguru-i fălos, nu-i primejdios. Ei abia-și duc viața în țara lor ; ce mai vorbesc de Seret ?

Haret

Jîdovii

Leopold Spieglerul Jankului Botez.—'Politica' național-tărănistă, Iași 31 Oct. 1937 :

În fața Curții cu jurați a venit Miercuri 27 Oct. c. spre judecare procesul de calomnie prin presă intențat de fostul prefect V. Petrovanu împotriva lui Leopold Spiegler în calitate de director al ziarului 'Momentul'.

La 20 Ianuar 1935 afișe lipite pe stradă anunțau cu litere mari : 'Dispariția senzațională a fostului prefect V. Petrovanu ; ce-i cu lucrările de 50 [de] milioane [de] lei ?' În acest chip se căuta a se împlînta în mintea cetitorilor că fostul prefect ar fi fugit cu suma de 50 [de] milioane [de] lei.

D-l Petrovanu a chemat în judecată pe Leopold Spiegler, directorul ziarului 'Momentul', și în fața Curții cu jurați s-a stabilit că el a fost autorul afișului calomnios.

În urma rechizitorului energetic, frumos și documentat al D-lui procuror Costinescu și a pledoariei remarcabile a D-lui avocat Dumbravă, jurații au dat un verdict afirmativ, iar Curtea a condamnat pe Leopold Spiegler la 15 zile închisoare, 5000 [de] lei amendă, 2500 [de] lei cheltuieli de urmărire și 1 leu dispăgubiri civile.

Lectorat german la Iași

În urma recomandării Institutului german din București, D-l *Dr. W. Luis* a fost numit lector de limba germană la Facultatea de litere din Iași pe ziua de 15 Dech. 1940.

'Cetatea Moldovei' la Iași

Profesor, rudă (4. XII. 1940):

Giorge, dragul meu

Vrei să știi impresiile mele în jurul celor 3 numere din 'Cetatea Moldovei'? Ca formă exterioară simpatcă; ca conținut, mai mult decît mulțămitor: Ivănescu bun, Florea-Rariște minunat; de Gh. Cuza, Andreescu-Cale n-am avut niciodată altă părere decît că ilustrează cu vorba și scrisul oriunde intră.

G. Pascu

Poșta Redacției

Mulțămesc foarte mult D-lui *Ion Podeanu* din București pentru prețiosul manuscris trimis. Aștept partea III.

Ps.

Blm. g. T. Kirileanu
Mr. Ștefan cel mare, 25
Piatra